

SIASI UĒSILIANA TAU'ATĀINA 'O TONGA 'I
‘AOSITELĒLIA

(THE METHODIST CHURCH OF TONGA IN AUSTRALIA)

FAKATAHA FAKA-KUATA LAHI

KUATA SEPITEMA 2023

MINITI

Sea	:	REV. DR. TEVITA KOLOA'IA HAVEA
Sekelitali	:	Rev. Dr. Lousiale Uasike-Mone
‘Aho	:	23 Sepitema, 2023
Taimi	:	2 ho’ata
Feitu‘u	:	St Mary Memorial Hall + Zoom

i. Ko e Lotu Kamata

- a. Lotu: Siosifa Koloti Ma'u
- b. Lea Talitali: Sea, Dr. Tevita K Havea

ii. Ko e Fili 'o e Sekelitali

Mei he FakaTaha Faka-Faifekau Faka-Kuata peesi 50 'o e Tohi Konisitutone Paaki 5, 'a e SUTT: 'E fili 'a e Sekelitali 'i he 'uluaki fakataha hili 'a e Konifelenisi ... Ko e fale'i mo e fokotu'u mei he Sea ke ngaue'aki 'a e Sekelitali kuo fili he Fakataha 'a e Kau Faifekau, Rev. Dr. Lousiale Uasike-Mone.

Tali 'e he Fakataha

iii. Fokotu'u ke ngāue'aki 'a e ngaahi fehu'i 'o e Fakataha Faka-Kuata Lahi he Tohi Konisitutone Paaki 5, 'a e SUTT, peesi 51-53.

Tali 'e he Fakataha

FIKA 3 (ii) KO E FAKATAHA FAKA-KUATA LAHI

Ko e ngaahi fehu'i:

(a) **Ko hai 'oku tau 'i henī?**

(e) **'Oku toko fiha 'a e Kau Lotu Fehu'i 'i he Kuata ni? (Ke tali 'e he Setuata Lahi Fakavahefonua)**

Tali 'e he fakataha ko e toko 635

(f) **Ko e hā 'a e pa'anga tala'ofa kuo hū mai 'i he Kuata ni? (Ke tali 'e he Setuata Lahi Fakavahefonua)**

Tali 'e he fakataha ko e \$63,870 mei he fai'angalotu 'e 29 pea 'oku toki fakahau tomui mai 'a e 7.

(h) **Ko e hā 'a e pa'anga hū atu? (Ke tali 'e he fakataha Setuata Lahi Fakavahefonua)**

Tali 'e he fakataha ko e \$68,508

(i) **Ko e hā 'a e fakamatala ki he:**

(i) **Potungāue Ako Faka-Kalisitiane? (ii) Potungāue 'Evangelio?**

Faifekau e Ongo Potungaue - Lousiale Uasike-Mone & Tevita Mone.

Tali 'e he fakataha 'a e fakamatala. (Fakamatala 'a e Ongo Potungaue)

(iii) Potungāue Ako

(iv) Potungāue 'a Fafine?

Sekelitali e Potungaue 'a Fafine – 'Aloisia Finau.

Tali 'e he fakataha 'a e fakamatala. (Fakamatala 'a e Potungaue 'a Fafine)

(v) Hiva 'a e Siasi?

Sekelitali 'o e Hiva – Sione Fa. (Fakahoko 'e 'Apisai Makasini)

Tali 'e he fakataha 'a e fakamatala. (Fakamatala Komiti Hiva & Ifi Palasa)

(vi) Haafe Houa?

(vii) Liliu Tohi?

(viii) Potungaue Ako Tokoni'i 'a e Kau Faifekau mo e Kau Setuata?

Tali 'e he fakataha 'a e fale'i e Sea ke tuku pe ki he tepile 'a e Faifekau Pule.

(ix) Faletohi 'Otumotu Anga'ofa?

Tali 'e he fakataha 'a e fakamatala 'a e Sea ki he kei tauhi pe fatongia neongo 'a e fe'auhi mo e falekoloa 'a e kau Siaina koe'ahi ko 'etau kei lava 'o pule'i 'a e ngaahi naunau mo e tohi motu'a 'a e Siasi mo e fonua.

(x) Fale Paaki Taulua?

- (x) Tungi Arcade?
- (xi) Tohi Fanonganongo?
- (xii) Poate Ngāue ki Muli?
- (k) Kuo ‘a‘ahi ‘a e Kau Faifekau ki he ngaahi Lautohi Pule‘anga ke fai ai ha lesoni faka - Tohi Tapu?
- (l) Ko e hā ‘a e me‘a te tau lava fai ke tokoni ki he fakatau atu ‘o e Tohi Fanonganongo?
- (m) Ko e hā ha ngāue kuo fai ‘i he Kuata ni?

Tali ‘e he fakataha ‘a e fale’i e Sea ki he ngaue ‘oku lolotonga fai ki Berkshire.

- (n) Ko e hā ha me‘a te tau fai ke faka‘āsili lelei ‘a e ngāue?

A. Ko e ngaahi fokotu‘u fakavahe

1. Vahe Pulela‘a

- a. Fokotu‘u ke ‘ave hiva ‘a e Vahefonua ki he Konifelenisi. (e) Kole ‘a e tokoni fakapa‘anga ki he teu ‘a e folau ko ia Sea.

Tali ‘e he fakataha ke ‘ave pe ki he Komiti Pa‘anga ke fai ha vakai ki ai pea ke fokotu‘u hano budget ‘oka ‘i ai hano pa‘anga.

2. Vahe Hihifo – ‘oku ‘ikai

3. Vahe Hahake

- a. Fokotu‘u ke toe vakai‘iange ‘a e tu‘unga ‘etau investment pe ‘oku lelei ke toho ‘o fakatau‘aki ha ‘api nofo‘anga fakafaifekau.

Tali ‘e he fakataha ke toloki he Kuata Tisema ke toki ‘omi mei he komiti pa‘anga mo e komiti property ha fakamatala fale‘i mei ai.

4. Vahe Loto - ‘oku ‘ikai

5. Vahe Kolo - ‘oku ‘ikai

6. Vahe Vikatolia/Saute Aositelelia

- a. Fokotu‘u kole ha me‘aifi ma‘ae ngaahi Siasi ‘o Mildura mo Tatura mei he tokoni ‘a e Komiti Pa‘anga.

Tali ‘e he fakataha ke fakafoki ki he Komiti Hiva/ Musika ke fai ha vakai mo tu‘utu‘uni ki ai. Ka fiema‘u ke fakahu hano proposal ki he Komiti Pa‘anga ke ‘ai hano budget ‘o toki ‘omai ki he Vahefonua.

- e. Fokotu‘u ne fakahu ki he Kuata Faka-Faifekau pea fale‘i ke ‘omi pe ‘o fakaongo he lotolotonga ‘o e Kuata Lahi – ke fai ha tokanga ‘a e Vahenga Vikatolia ki he Siasi ‘o ‘Evangelio fekau‘aki mo e faingata‘a koe‘uhiko e tohi launga ‘o e Faifekau mo e Siasi.

Tali ‘e he fakataha ‘a e fakamaama na‘e fai ‘e he Sea ‘o e lea launga ki he ngaahi fehu‘i mo e ngaahi fiema‘u fakamahino pea ke tukuang ki he Sea ‘a e faingamalie ke a‘u ki he kainga ko ‘eni mo vakai ki honau hala fononga ki he kaha‘u.

- f. Fokotu‘u ke folau ‘a e Youth e Vahefonua ki he Konifelenisi ‘a e To‘utupu ‘oku fai he uike ‘e taha kimu‘a he Konifelelnisi ‘o e ta‘u kaha‘u (2024).

Tali ‘e he fakataha ke tuku ki he Komiti Pa‘anga mo e Komiti Hale‘i ke toki fai ha sio ki he hala fononga ko ia ki ha faingamalie ‘o ha ‘ave ha toko 5 pe 10.

7. Vahe Kuinislani - ‘oku ‘ikai

8. Vahe Western Aositelelia - ‘oku ‘ikai

E. Ko e Ngaahi Me‘a Makehe:

1. Komiti Ngaue

Tali ‘e he fakataha ‘a e fakamatala. (*Fakamatala ‘a e Komiti Ngaue*)

2. ‘Ofisi Pa‘anga

Ke ‘omi ha ngofua ki he fetongi ‘o e kau fakamo‘oni he pangike.

Ko e kau fakamo‘oni motu‘a ko :- Sione ‘Ale; Lisiate ‘Ulufonua; ‘Olivia Fakatulolo.

Ko e kau fakamo'oni fo'ou:- Siosifa Koloti Ma'u; Lisiate 'Ulufonua; Kavamone Fisi'ihoi; 'Olivia Fakatulolo.

Na'e tali 'e he fakataha ke 'ave ki he Poate ke nau fakamafai'i he ko e fatongia ia ke fai 'e he Poate.

3. Kole mei he Vahenga QLD

Ke 'omai 'enau tokonaki ke tufotufa he ngaahi Vahenga ngae 'a e Vahefonua ko e feinga ki hanau nofo'anga.

Na'e tali 'e he fakataha mo fakatokanga'i pe 'a e 'uluaki fai 'a e tokanga ki he kau folau mei Kolose pea mo tali ai 'a e fononga 'a e Vahenga QLD.

4. Kole Visa 'a e kau Faifekau Fehikitaki

Na'e tali 'e he fakataha 'a e fakamatala 'o e tokanga mo e ngae ki ai 'a e Public Officer mo e 'Ofisi.

- (ng) **Ko hai 'oku tau fili ki he tu'unga Setuata Lahi?**
- (o) **Ko hai kuo 'osi fili ke fakaofonga ki he Fakataha Faka-Vahefonua? (Kuata Ma'asi)**
- (p) **Ko hai 'oku tau fili ke fakaofonga ki he Konifelenisi? (Kuata Ma'asi)**
- (s) **Ko hai ha taha te tau fakaongo ki he Fakataha-Fakavahefonua ke Faifekau Akoako? (Kuata Tisema)**
- (t) **'Oku 'i ai ha Fefine Akonaki kuo pekia he ta'u ni? ('E toki fakahoko ia 'i Sepitema)**

Na'e tali 'e he fakataha 'a e ngaahi hingoa ko 'eni kuo pekia he ta'u ni.

1. Ma'u Lamipeti Mauriel, Pulela'a	2. Tokilupe Kula, Laumalie Ma'oni'oni
3. Sela Ma'umalanga, Laumalie Ma'oni'oni	4. Moala Liu, Toetu'u he 'Ofa
5. Lavinia Palaki, Toetu'u he 'Ofa.	

- (u) **'E fai ki fē pea fai fakakū 'a e Fakataha Faka-Kuata kaha'u?**
Toki fanonganongo atu

4. KO E FAKATAHA FAKA-MALANGA

- (a) **Ko hai 'oku tau 'i hen?**
- fokotu'u atu ke tau ngāue'aki pe kau poaki he kamata, tali 'e he fakataha
- (e) **Pe 'oku kau kovi ha me'a ki ha Taha Malanga?**
'Oku 'ikai
- (f) **Pe ko hai ha taha 'e fakahoko 'i he kuata ni?**
'Io.

1. Vahe Pulela'a, Siasi Takaua-moe-'Eiki – TONISENI HAVEA.
2. Vahe Vikatolia, Siasi Toetu'u-he-'Ofa – LESIELI VAEATANGITAU.
3. Vahe Vikatlia, Siasi 'Evangelio – SULI HAVEA.

- (h) **Pe ko hai ha taha Malanga 'Ahi'ahi ke nofo 'i he'ene 'Ahi'ahi ?**
'Io. (mei he Kuata Siune)

1. Lote Finau – Siasi Pulela'a, MT. Druitt NSW.
2. Belgrave Vailanu – Siasi Laumalie Ma'oni'oni, Minto NSW.
3. Siosaia 'Ohuafi – Siasi Tafengamou, Calingford NSW.
4. Siosifa Fehoko – Siasi Tafengamou, Carlingford NSW.
5. Siosifa Talakai – Siasi Tafengamou, Carlingford NSW.
6. Lupe Talakai – Siasi Tafengamou, Carlingford NSW.
7. Moses L. Kaufusi – Siasi Folofola Mo'ui, Tatura VIC.
8. 'Evelini Vatuvei Tu'anaki – Siasi Sikaina 'o e 'Amanaki, Mildura VIC.

- (i) **Pe ko hai ha Malanga 'Ahi'ahi 'oku tau pehe ke fakahoko 'i he Kuata Kaha'u?**
'Io.

1. Belgrave Vailanu – Siasi Laumalie Ma'oni'oni, Minto NSW.
2. Meleke To'ia – Siasi Mo'unga Molaia, Lakemba NSW.

- (k) **Pe 'oku 'i ai ha taha ke fokotu'u ke Malanga 'Ahi'ahi?**

'Io.

1. Sione Fonokalafi – Siasi Takaua-moe-‘Eiki, Ingleburn NSW.
2. Semisi Ta’e’iloa – Siasi Takaua-moe-‘Eiki, Ingleburn NSW.
3. Fuiva Fonua – Siasi Tokaima’ananga, Lethbridge Park NSW.
4. Va Samoa Taumalolo Lua – Siasi Malanata, Clemton Park NSW.
5. Lutimila Kali – Siasi Malanata, Clemton Park NSW.
6. Netali Mahe – Siasi Mo’unga Heamoni, Munduberra QLD.
7. Mele Tupouniu – Siasi Mo’unga Heamoni, Munduberra QLD.
8. Lupe ‘Ufi – Siasi Mo’unga Heamonu, Munduberra QLD.
9. ‘Ana ‘Aholelei – Siasi Mo’unga Heamoni, Munduberra QLD.
10. Mele Soana Taungahihifo – Siasi ‘Ofa Taumama’o, Emerald QLD.
11. Malia Holi – Siasi Vai-ko-Sailoame, Bonnyrigg NSW.
12. Siosi’ana Likiafu – Siasi Vai-ko-Sailoame, Bonnyrigg NSW.
13. Makineti Mahe – Siasi Vai-ko-Sailoame, Bonnyrigg NSW.

(l) Pe ‘oku ‘i ai ha taha na‘e nofo mei he tu‘unga Malanga pea ‘oku tau pehe ke toe Malanga ‘Ahi‘ahi?

‘Oku ‘Ikai.

(m) Pe kuo hiki ha Taha Malanga mei he Vahenga Ngāue ni he Kuata ni?

1. Tu’amelie Takapu – Siasi Toetu’u-ki-‘Itaniti, Fairfield NWS.

(n) Pe ‘oku ‘i ai ha Taha Malanga ‘oku tau tali mei he Vahenga Ngāue ‘e taha?

1. Tu’amelie Takapu – Siasi Toetu’u-ki-‘Itaniti, Fairfield NWS.
2. Hopoate Mafi – Siasi Vai-ko-Sailoame, Bonnyrigg NSW.
3. Loiloi Veikune – Siasi Laumalie Ma’oni’oni, Minto NSW.
4. Lolohea West – Siasi Malanata, Clemton Park NSW.
5. Sitaleki Fangalahi – Siasi Mo’unga Molaia, Lakemba NSW.
6. Siteisi Fangalahi – Siasi Mo’unga Molaia, Lakemba NSW.
7. Tefini Halahala – Siasi ‘Evangelio, Altona VIC.
8. Maamakamo Finau – Siasi ‘Evangelio, Altona VIC.

(ng) Pe ‘oku ‘i ai ha‘atau me‘a ke fale‘i ‘a e Konifelenisi kau ki he lesoni mo e sivi ‘a e Kau Malanga?

‘Oku ‘ikai

(o) Pe ko e hā ha me‘a ke tau fai ke faka‘āsili lelei ai ‘a e ngāue?

‘Oku ‘ikai.

(p) Pe fai fakakū ‘a e Fakataha kaha‘u?

Ke toki fanonganongo atu.

(s) Pe ‘oku ‘i ai ha Malanga kuo pekia ‘i he Kuata ni?

Tali ‘e he fakataha ‘a e ngaahi hingoa ko ‘eni.

1. Moala Liu – Siasi Toetu’u he ‘Ofa, Williams Town VIC
2. Ma’u Lamipeti Morel – Siasi Pulela’a, MT Druitt NSW.
3. Tokilupe Kali – Siasi Laumalie Ma’oi’oni, Minto NSW
4. Sela Ma’umalanga – Siasi Laumalie Ma’oni’oni, Minto NSW.

Himi Tuku: 529

Lotu Tuku & Lotu hufekina ‘o e kau Pekia: Sea.

FAKAMATALA NGAahi POTUNGAUE & KOMITI

Fakamatala 'a e Ongo Potungaue

Poupou mei he Sea

Kuo tau fononga mai he ta'u 'e 2 mo e too 'etau fakamamafa ki he'etau Youth mo e Ako faka-Kalisitiane mo e Evangelio. 'Oku totonu pe ke 'osi ha ta'u 'e 2 mei hen'i 'oku ala ke tau sio ki he impact ko ee 'etau tokanga ki he'etau Youth. 'Oku tonu ke 'asi mai ia he kau lotu fehu'i he ngaahi Siasi fakakolo. Mou kataki 'o 'unu mai pe ke tau fononga mo e ngaahi polokalama ko 'eni 'oku fokotu'utu'u. Ko e me'a mahu'inga ke tau fengaue'aki lelei pe 'a e Ongo Potungaue mo e kau Faifekau 'o e Siasi faka-Kolo. Tau poupou mu'a ki he ngaahi fokotu'utu'u 'oku fai mai pea ke tau 'unu pe mo e 'amanaki ki ha'atau sio mata ki he ola 'o 'etau ngaahi polokalama ko 'eni. Ko 'etau budget, 'oku faka'ataa ma'a 'etau youth. Ko e ngaahi polokalama ko 'eni, 'oku toe ala pe 'a e ngaahi potusiasi, 'a e matu'a ki he ngaahi teunga. Ko ia, 'oku 'ikai totonu ke iku laufanoo 'a e ngaahi ngae ko 'eni. Tau 'amanaki ki he tafe mai ha monuu. ... Fiema'u 'etau ngae fakataha mo 'etau poupou ki ai.

Fakamatala 'a e Potungaue 'a Fafine

Fakafeta'i kia Sihova, he 'oku lelei ia, He 'oku tolonga 'o ta'engata 'ene 'alo'ofa. Koe fakafeta'ianga 'ia 'emau mou'i koe'uh i koe 'ofa fakapalovitenisi 'a e 'Otua kuo ne fai ma'ae kau tau ma'ae Kolosi 'o mau a'usia mai ai 'a e kuata hono ua 'o e ta'u koeni 2023, Pea neongo e lahi 'o e ngaahi faingata'a 'i he fononga'anga ni, kae fakafeta'i 'oku hao pea malū pē 'a e taki 'o e Potungāue 'a fāfine 'Elenoa 'Ale pehe ki he kau vaasi koula pehe ki si'i kau fefine mateaki 'o e Potungāue 'a fāfine.

NGĀUE KUO LAVA

1. Na'e lava 'a e fakataha 'a e Potungāue 'a fāfine mo e hoa 'o e 'Eiki Palesiteni Mele Havea 'i he Tokonaki 21/04/2023 'i he lolotonga 'o e fakataha faka-Vahefonua, pea na'e fakalaumālie mo fakamafana foki.
2. 'Oku mau takitaha fakalele fakasiasi pe 'emau ngaahi polokalama 'a e potungāue 'a fāfine.

FOKOTU'U ATU

'ALOISIA FINAU – SEKELITALI

Feme'a'aki

Fakafofonga: Na'e lave 'a e fakamatala mei he 'Atita ki he bond 'o e renting 'a e kau Faifekau pea ko e kole pe ki he Hoa 'o e kau Faifekau he Polokalama Fakalakalaka 'a e Potungaue 'a Fafine ki ha 'a'ahi e ngaahi nofo'anga ke tokoni ki he tauhi e ngaahi nofo'anga ke 'oua e mole 'a e bond.

Poupou mei he Sea

Me'a lelei 'eni ke fai 'a e tokanga ki ai. Ka mole 'a e bond ko e mole ia ki he Vahefonua? Ko e bond ko e me'a ia ke totongi he Faifekau, he ko ia 'oku nofo he nofo'anga. etc. etc. ... Toe sio ange Komiti Fale'I ke fakalelei'I e tu'utu'uni ko ia. ... Malo. 'Oku mahu'inga pe ke tau being responsible ki he me'a 'oku tau fai ... Kapau 'oku fakavalevale 'etau fanau pea tau kataki pe 'o totongi 'a e bond. Ki'I NOTE ange 'eni Komiti pa'anga mo e Komiti Fale'i.

Ko e me'a ki he 'a'ahi ke tuku pe ia ki he Potungaue. Ka ko e me'a lelei ke tauhi e ngaahi 'api ke ma'a.

Fakamatala mei he Komiti Hiva & Ifi Palasa

- TAPU KIHE 'AFIO 'AE 'OTUA, TAPU KIHE SEA 'OE FAKA-TAHA 'EIKI NI. PEA 'OKU OU KOLE KEU HUFANGA ATU 'IHE NG FK-TAPU KUO FK-TOKA HE KAMATA'ANGA 'OE FK-TAHA 'EIKI NI.
- SEA, 'OKU FKFETA'I PE KOMITI NI 'I HO'O KEI LAUMALIE, PEA 'OKU KEI LAU MONUU AI E SEA, TALEKITA KAE PEHEE KIHE FAI-IFI & FAIHIVA LAHI MOE NG TO'UKUPU NGAUE 'OE KOMITI NI KIHE KUATA NI.
- SEA, HANGE KOE NG FATONGIA KUO TAU SITU'A KIAI. KOE FATONGIA FK-HIVA PE NA'E FKKAKATO PEA LAVA LELEI 'IHE FK-TAHA FKVAHEFONUA 2023.
- 'OKU FK-FOFONGA ATU E SEA & TALEKITA KAE PEHEE KIHE KOMITI NI E FKMALO KIHE NG NGAUE FK-HIVA KOTOA PE HANGEE NA'A KE ME'A 'AKI HONO FKMALO'IA LOLOTONGA E NG OUAU 'OE FK-TAHA FK-VAHEFONUA.

KOE ONGOONGO :

- 'OKU KEI FKHOKO MAFANA PE NG AKOHIVA & AKOIFI 'O FAI TATAU PE I VIKATOLIA PEA MO NSW, 'AE TEU ATU KIHE FOLAU 'AE MAA'IMOA HIFOFUA (HIVA 'AE VAHEFONUA) KIHE

KONIFELENISI 2023. KOE LOTU PE IA MOE 'ANAU MELIE 'AE KOMITI NI, KE TOKA MAI E HOIFUA 'AE 'OTUA PEA HOKO E TEU MOE NGAUE 'OKU TAU FAI, KOE LANGILANGI 'ANGA HONO HUAFA.

- E TOKI FOKI MAI FOLAU PEA FKKAKATO E TOENGA NG LIPOOTI KIHE KUATA SEPTEMBER.

FK-'APA'APA ATU SEKELITALI- SIONE FA

Fakamatala mei he Komiti Ngaue

@ Tauhi he kosi mo e hiko veve 'o e 'Api Siasi Berkshire (kolonia 'o Pulela'a)

@ Malu'i e 'api Siasi mei ha vela 'e hoko pea ko e fakatokanga ia mei he Tamateafi pea 'e ha'u e Tamateafi & tokangaekina ha vela he 'api Siasi

Ngaue ki he kaha'u

@ Fakalelei e bathroom (leak) he 'api nofo'anga e Pule.

@ Vali mo tu'a ('osi vali e 'ato)

@ Storage container – fakama'opo'opo ki ai 'a e ngaahi naunau hange ko e teniti. ...

@ 'Ofisi e Vahefonua – fu'u 'efi'efi 'aupito – ke kumi mai ha site portable office – ke 'ave ki ai 'a e ngaahi naunau 'o e Vahefonua.

Sea:

Sekelitali: